

Administrativ ajourføring af bygning **Best Practice**

12. SEPTEMBER 2023

Udarbejdet af arbejdsgruppe under GeoDanmark

Version 1.3

Indholdsfortegnelse

Best practice for administrativ ajourføring af bygninger i GeoDanmark databasen	2
Indledning	2
Målgruppe	2
Best practice - metoderne	3
For- og Efterbrænding	3
Overblik over aktiviteter i geokoderen	4
Nybyggeri – Metode ”Best practice – optimal”	5
Nybyggeri – Metode ”Best practice – light”	7
Ny fritliggende sekundær bebyggelse, der ikke kræver byggetilladelse – Metode ”Best practice - optimal”	9
Ny fritliggende sekundær bebyggelse, der ikke kræver byggetilladelse – Metode ”Best practice – light”	11
Nedrivning af bygning (uden forbindelse med nybyggeri) – Metode ”Best practice – optimal”	13
Nedrivning af bygning (uden forbindelse med nybyggeri) – Metode ”Best practice – light”	15
Nedrivning af bygning (i forbindelse med nybyggeri) – Metode ”Best practice – light”	17
[Metode ”Best practice – optimal” – findes ikke, da de ikke understøttes af systemerne]	17
Ændring af bygning (BBR-bygning ændrer areal) – Metode ”Best practice - optimal”	19
Ændring af bygning (BBR-bygning ændrer areal) – Metode ”Best practice - light”	21

”Best practice for administrativ ajourføring af bygninger i GeoDanmark databasen”
er udarbejdet af en arbejdsgruppe under Administrativt Ajourføringsforum i GeoDanmark.

Deltagere i forbindelse med udarbejdelse af version 1.0:

Sten Frandsen, Odense Kommune

Mette Hansen, Hvidovre Kommune

Anne Grete Arendt Rasmussen, Sydkort

Bjarke Skjødt, SDFE

Jørgen Grum, SDFE

Inge Flensted, UFST

Helle Kirkedal, UFST

Ændringer til version 1.1 (6. oktober 2021) i forhold til version 1.0:

- Angivelse af MODEL-numre benyttes ikke længere. I stedet benævnes metoderne ”Best practice - optimal” og ”Best practice – light” til beskrivelse af hhv. den optimale og anbefalede proces og den ”lette” proces, som opfylder forpligtelser ift. GeoDanmarks forretningsmodel.
- Attributten BBRAKTION ”Skal slettes i kort” på GeoDanmark bygning anvendes ikke længere. I stedet benyttes attributten STATUS ”Under nedlæggelse” hvor byggesagen medfører at en bygning skal slettes i GeoDanmark data.
- Redaktionelle ændringer. Arbejdet med version 1.1 er udført af Anne Grete Rasmussen, Sten Frandsen, Bjarke Skjødt og Jørgen Grum

Ændringer til version 1.2 (24. marts 2022) i forhold til version 1.1:

- Tilretninger som konsekvens af mindre justeringer i Geokoderen. Arbejdet med version 1.2 er udført af Anne Grete Rasmussen, Sten Frandsen og Bjarke Skjødt

Ændringer til version 1.3 (12. september 2023) i forhold til version 1.2:

- Tilretninger som konsekvens af mindre justeringer i Geokoderen. Arbejdet med version 1.2 er udført af Anne Grete Rasmussen, Sten Frandsen og Bjarke Skjødt

Best practice for administrativ ajourføring af bygninger i GeoDanmark databasen

Indledning

GeoDanmark har stor fokus på aktualitet, da aktuelle data er afgørende, for at vores GeoDanmark data kan skabe værdi. Brugere ønsker aktuelle data og aktuelle data genererer flere brugere, hvilket giver dynamik - data bliver "levende", og fejl og mangler i GeoDanmark data opdages tidligere.

GeoDanmark har udarbejdet vejledningen 'Best practice for administrativ ajourføring af bygninger' for at vejlede kommunerne i, hvordan man i den offentlige forvaltning kan ajourføre GeoDanmark-Bygninger, så data bliver så aktuelle som overhovedet muligt.

Kommunerne har via GeoDanmark-samarbejdet forpligtiget sig til at aflevere årlige udpegninger af bygninger til brug for den fotogrammetriske ajourføring. Hvis kommunerne følger anvisningerne i denne Best practice vil forpligtigelsen overfor GeoDanmark blive overholdt. Der henvises i øvrigt til <https://www.geodanmark.dk/home/vejledninger/aendringsudpegninger/aendringsudpegning-saadan-goer-du/> for yderligere informationer om udpeget ajourføring for bygninger.

Målgruppe

Denne vejledning beskriver forskellige metoder for administrativ ajourføring af bygninger, som kommunerne kan vælge imellem – alt efter den enkelte kommunes ambitionsniveau og organisering.

Vejledningen er målrettet kommunernes gis-medarbejdere, BBR-medarbejdere og byggesagsbehandlere – og skal ses som inspiration til, hvordan man i den enkelte kommune kan etablere de arbejds gange, som passer bedst til kommunens ambitionsniveau og organisering.

Der er frit valg blandt de beskrevne metoder – dvs. man kan fx vælge "Best practice – optimal" ved Nybyggeri og "Best practice – light" ved Ændring af bygning.

Best practice - metoderne

Administrativ ajourføring af bygninger kan ske på flere forskellige tidspunkter i en byggesags livscyklus.

Produktionsplatformen GeoDK og integration mellem GeoDK og Geokoderen gør det nemt fremover at ajourføre GeoDanmark-Bygninger, som en del af en byggesags livscyklus.

GeoDanmark har valgt at beskrive to metoder til Best practice for administrativ ajourføring af bygninger, som begge er baseret på sammenhængen mellem GeoDK og Geokoderen:

”Best practice – optimal”: Den optimale metode som tilgodeser alle parter interesse i løbende ajourførte data

”Best practice - light”: Metoden, som overholder forpligtelserne i GeoDanmarks forretningsmodel

Det er vurderingen, at anvendelse af ”Best practice – optimal” samlet set vil give det mindste ressourcetræk for kommunen som helhed. Selv om ”Best practice –light” opfylder forpligtelserne i GeoDanmarks forretningsmodel, opfylder denne metode ikke intentionerne med administrativ ajourføring.

Hver metode er kort beskrevet og illustreret med en proces-skitse.

Når kommunerne implementerer arbejdsprocesser med administrativ ajourføring, vil den årlige udpegning af bygninger til den fotogrammetriske ajourføring umiddelbart kunne hentes fra GeoDK. Og de aktuelle data og objekter med foreløbige geometri vil fremgå af GeoDanmark databasen og kan blandt andet ses i skærmbort, sagsbehandlertkort og på BBR-meddelelser med en særlig signatur.

For- og Efterbrænding

Før GeoDanmark data sendes til fotogrammetrisk ajourføring er der behov for i mindre omfang at kvalificere udpegningerne. Desuden er det ikke alle processer, der kan håndteres af producenten og især i forhold til BBR- geokodningen, vil der være behov for kvalitetssikring af data efter en fotogrammetrisk ajourføring – ”efterbrænding”.

Disse processer beskrives i særskilt dokument ’Vejledning til kommunal ”efterbrænding” af GeoDK BYGNING - efter årlig fotogrammetrisk ajourføring’, som findes på GeoDanmark.dk.

Overblik over aktiviteter i geokoderen

B Y G N I N G		“Best practice - optimal” Optimal arbejdsproces	”Best practice – light” Forpligtelse iht. GeoDanmarks forretningsmodel
	Nybyggeri	<p>UdpegningPunkt oprettes med korrekt placering ved byggetilladelse.</p> <p>Foreløbig bygningsgeometri tegnes ved byggetilladelsen eller afslutning af byggesag i Geokoderen, som gemmer den i GeoDK.</p> <p>Se side 5</p>	<p>UdpegningPunkt oprettes med korrekt placering ved byggetilladelse.</p> <p>Ingen ny foreløbig bygningsgeometri i GeoDK.</p> <p>Se side 7</p>
	Ny sekundær bygning (ingen byggetilladelse)	<p>Registrering af foreløbig bygningsgeometri ved anmeldelse fra ejer. Foreløbig bygningsgeometri tegnes i Geokoderen, som gemmer den i GeoDK.</p> <p>Se side 9</p>	<p>UdpegningPunkt oprettes med korrekt placering ved anmeldelse fra ejer.</p> <p>Ingen ny foreløbig bygningsgeometri i GeoDK.</p> <p>Se side 11</p>
	Nedrivning <u>uden</u> efterfølgende nybyggeri	<p>Bygningsgeometri ’markeres til slet’ i Geokoderen ved nedrivningstilladelse.</p> <p>Se side 13</p>	<p>Bygningsgeometri ’markeres til slet’ i Geokoderen ved færdigmelding.</p> <p>Se side 15</p>
	Nedrivning <u>med</u> efterfølgende nybyggeri		<p>Geometri for nedrevet bygning ’markeres til slet’ og UdpegningPunkt for ny bygning oprettes med bedst mulig placering ved byggetilladelse.</p> <p>Se side 17</p>
	Ændring af bygning	<p>Foreløbig bygningsgeometri tegnes ved byggetilladelse i Geokoderen, som gemmer den i GeoDK.</p> <p>Se side 19</p>	<p>Foreløbig bygningsgeometri tegnes ved ibrugtagningstilladelse i Geokoderen, som gemmer den i GeoDK.</p> <p>Se side 21</p>

Nybyggeri

Nybyggeri – Metode ”Best practice – optimal”

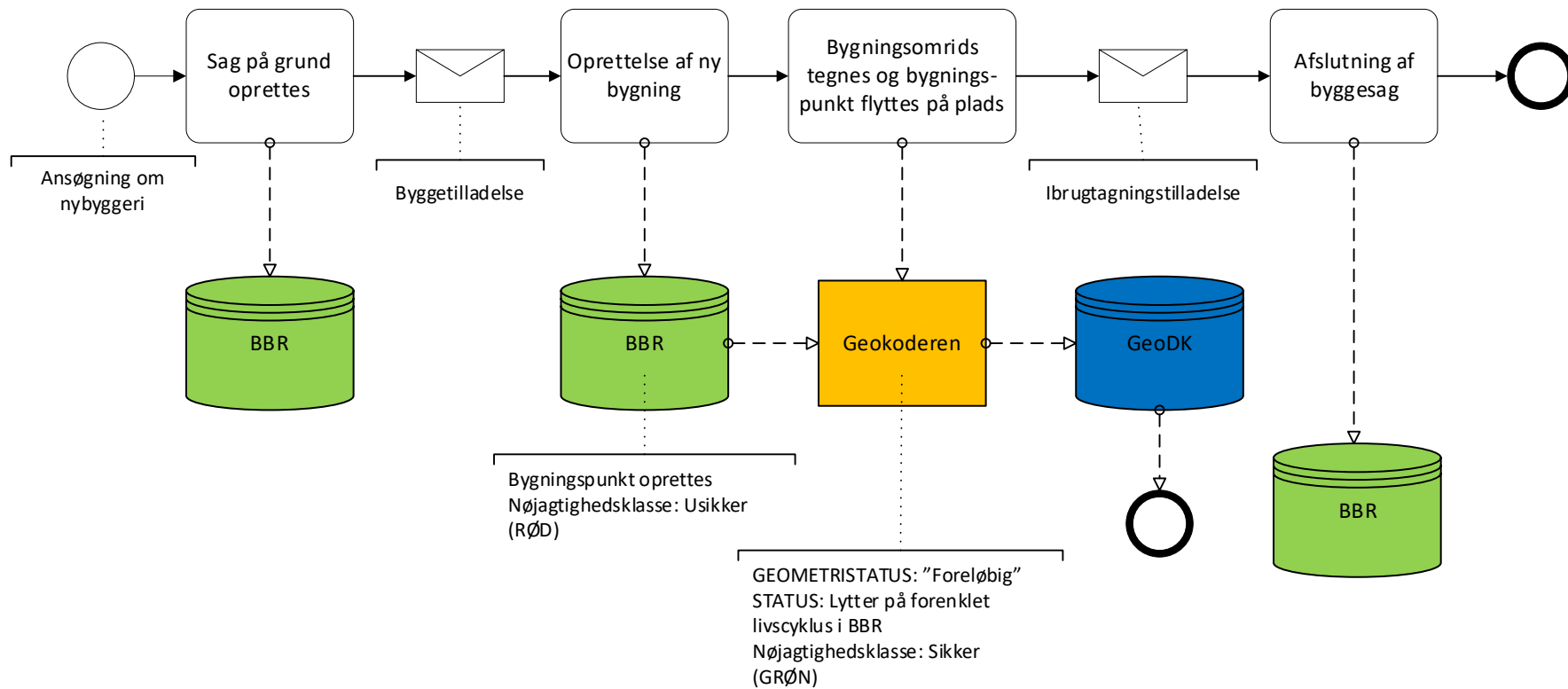
1. Byggetilladelse er givet og tilladelse til nybygning registreres i BBR. Ved registrering i BBR oprettes automatisk et bygningspunkt med kvaliteten Usikker (rød), som placeres midt på jordstykket, hvortil bygningen er knyttet i BBR.
2. Bygningsomrids tegnes i Geokoderen, så godt man kan (og undlad at tegne ”runde bygninger”, hvis den ansøgte bygning ikke er rund). Bygningspunkt flyttes inden for det nytegnede bygningsomrids og nøjagtighedsklassen bliver Sikker (grøn). Bygningen vil nu optræde i GeoDK med GEOMETRISTATUS ”Foreløbig”. Det betyder, at bygningen automatisk sendes til fotogrammetrisk ajourføring næste gang. Geokoderen sørger for, at status følger en forenklet livscyklus i BBR, dvs. med GeoDK STATUS ”Under anlæg”.
3. Ved byggeriets ibrugtagningstilladelse/afslutning af byggesag registreres dette i BBR. GeoDK STATUS ændres automatisk til ”Anlagt”, hvis ejendommen åbnes i Geokoderen og efterfølgende gemmes.
4. Hvis STATUS er ”anlagt” vil producenten ved den fotogrammetriske ajourføring rentegne bygningen og GeoDK GEOMETRISTATUS ændres til ”Endelig”, såfremt bygningen kan ses i aktuelt luftfoto. BBRUID bevares.
5. Kommunen bør selv trække kontrollister på byggetilladelser, der ikke bliver igangsat (henlagt), samt ibrugtagningstilladelser der aldrig bliver givet, med henblik på at registrering i BBR, Geokoderen og i GeoDK konsekvensrettes. Det er også muligt ved filtrering på STATUS at fremsøge bygninger i GeoDK med status tidligere end ”Anlagt”.

INFO:

Ved Metode ”Best practice – optimal” tegnes bygningen i Geokoderen ved **byggetilladelsen, alternativt ved afslutning af byggesag**. Hvis byggeriet ikke bliver gennemført, har man en bygning i GeoDK, som skal fjernes - dvs. man efterfølgende skal være særlig opmærksom på at fange disse situationer.

Bygningen vil straks være synlig med særlig signatur i GeoDK, på BBR-meddelelser og på sagsbehandlerkortet, samt forsinket på skærmmkortet.

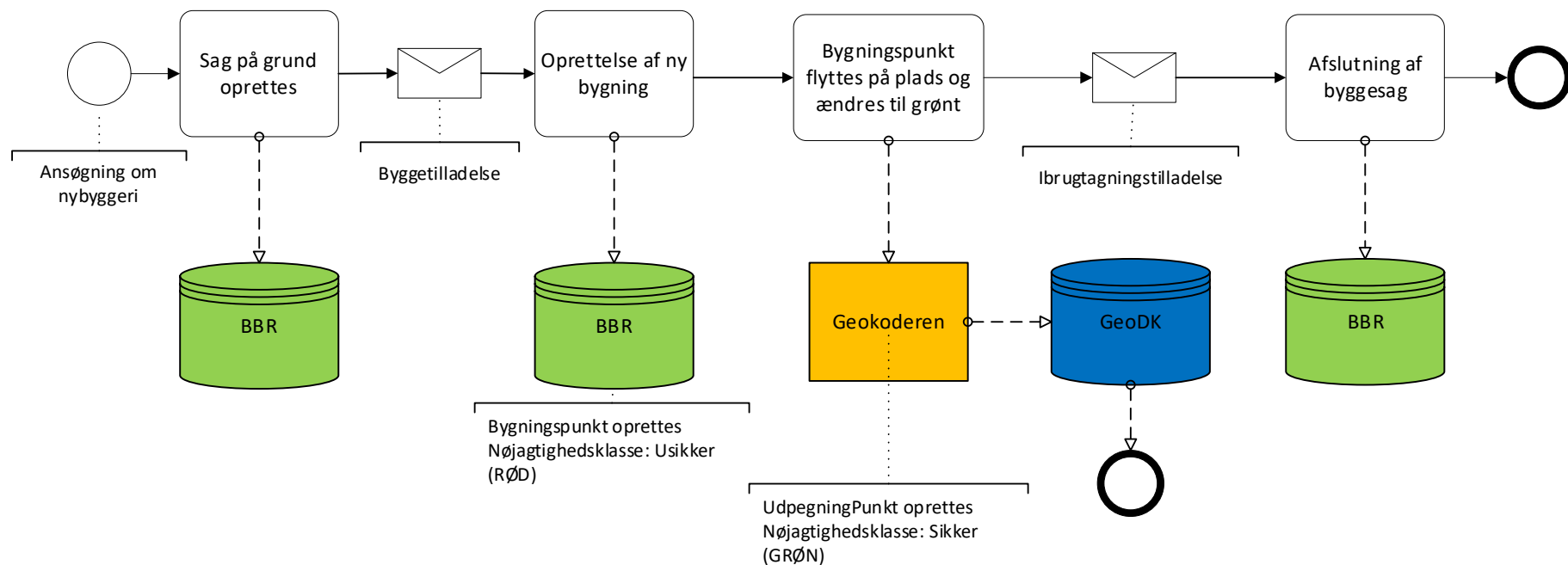
Nybyggeri – Metode "Best practice - optimal"

Nybyggeri – Metode ”Best practice – light”

1. Byggetilladelse er givet og tilladelse til nybygning registreres i BBR. Ved registrering i BBR oprettes automatisk et bygningspunkt med kvaliteten Usikker (rød), som placeres midt på jordstykket, hvortil bygningen er knyttet i BBR.
2. Punktet flyttes på plads og nøjagtighedsklassen skal ændres til Sikker (grøn), hvorved Geokoderen opretter et UdpegningPunkt i GeoDK. BBRUUID gemmes automatisk som supplerende information i UdpegningPunkt i GeoDK.
3. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten registrere bygningen og GeoDK GEOMETRISTATUS ændres til ”Endelig”, såfremt bygningen kan ses i aktuelt luftfoto. BBRUUID fra UdpegningPunkt tildeles.
4. Kommunen bør selv trække kontrollister på byggetilladelser, der ikke bliver igangsat, samt ibrugtagningstilladelser der aldrig bliver givet, med henblik på at registrering i BBR, Geokoderen og i GeoDK konsekvensrettes.

Nybyggeri – Metode "Best practice – light"

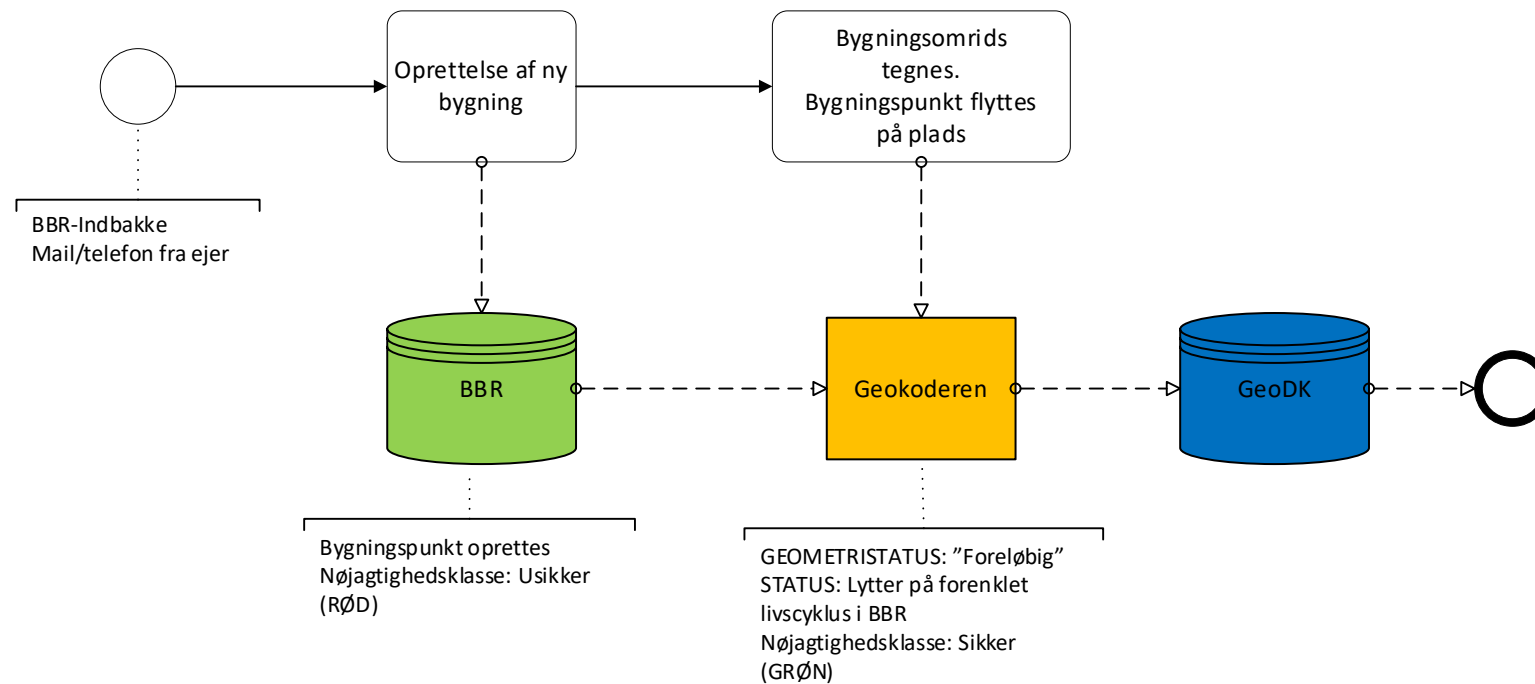

Ny sekundær bygning (ingen byggetilladelse)

Ny fritliggende sekundær bebyggelse, der ikke kræver byggetilladelse – Metode ”Best practice - optimal”

1. Besked om ny sekundær bebyggelse registreres i BBR. Ved registrering i BBR oprettes automatisk et bygningspunkt, med nøjagtighedsklassen Usikker (rød), som placeres midt på jordstykket, hvortil bygningen er knyttet i BBR.
2. Bygningsomrids tegnes i Geokoderen, så godt man kan. Bygningspunkt flyttes inden for det nytegnede bygningsomrids, og nøjagtighedsklassen bliver Sikker (grøn). Bygningen vil nu optræde i GeoDK med GEOMETRISTATUS ”Foreløbig”. Hvis STATUS er ”anlagt” sendes bygningen automatisk til fotogrammetrisk ajourføring næste gang”. Geokoderen giver bygningen STATUS ”Projekt godkendt” eller STATUS ”anlagt” svarende til bygningens livscyklus i BBR. Oprettelse af en bygning med STATUS ”Projekt godkendt”, uden efterfølgende at blive gjort ”Anlagt” bliver denne bygning ikke fotogrammetrisk ajourført ved produktionen.

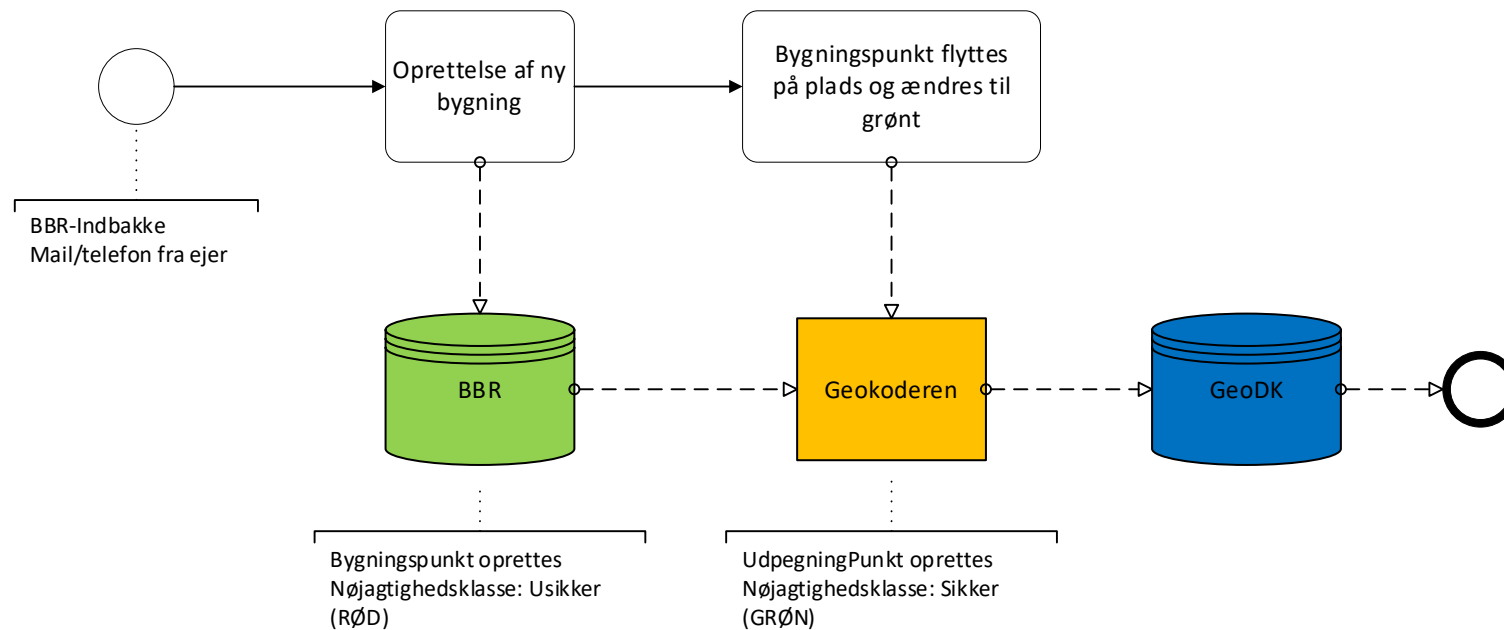
Ny fritliggende sekundær bebyggelse, der ikke kræver byggetilladelse – Metode ”Best practice - optimal”

Ny fritliggende sekundær bebyggelse, der ikke kræver byggetilladelse – Metode ”Best practice – light”

1. **Besked om ny sekundær bebyggelse registreres i BBR. Ved registrering i BBR oprettes automatisk et bygningspunkt med nøjagtighedsklassen Usikker (rød), som placeres midt på jordstykket, hvortil bygningen er knyttet i BBR.**
2. **Punktet flyttes på plads og nøjagtighedsklassen skal ændres til Sikker (grøn), hvorved Geokoderen opretter et UdpegningPunkt i GeoDK. BBRUUID gemmes automatisk som supplerende information i UdpegningPunkt i GeoDK.**
3. **Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten rentegne bygningen og GeoDK GEOMETRISTATUS ændres til ”Endelig”, såfremt bygningen kan ses i aktuelt luftfoto. BBRUUID fra UdpegningPunkt tildeles.**

Ny fritliggende sekundær bebyggelse, der ikke kræver byggetilladelse – Metode ”Best practice - light”

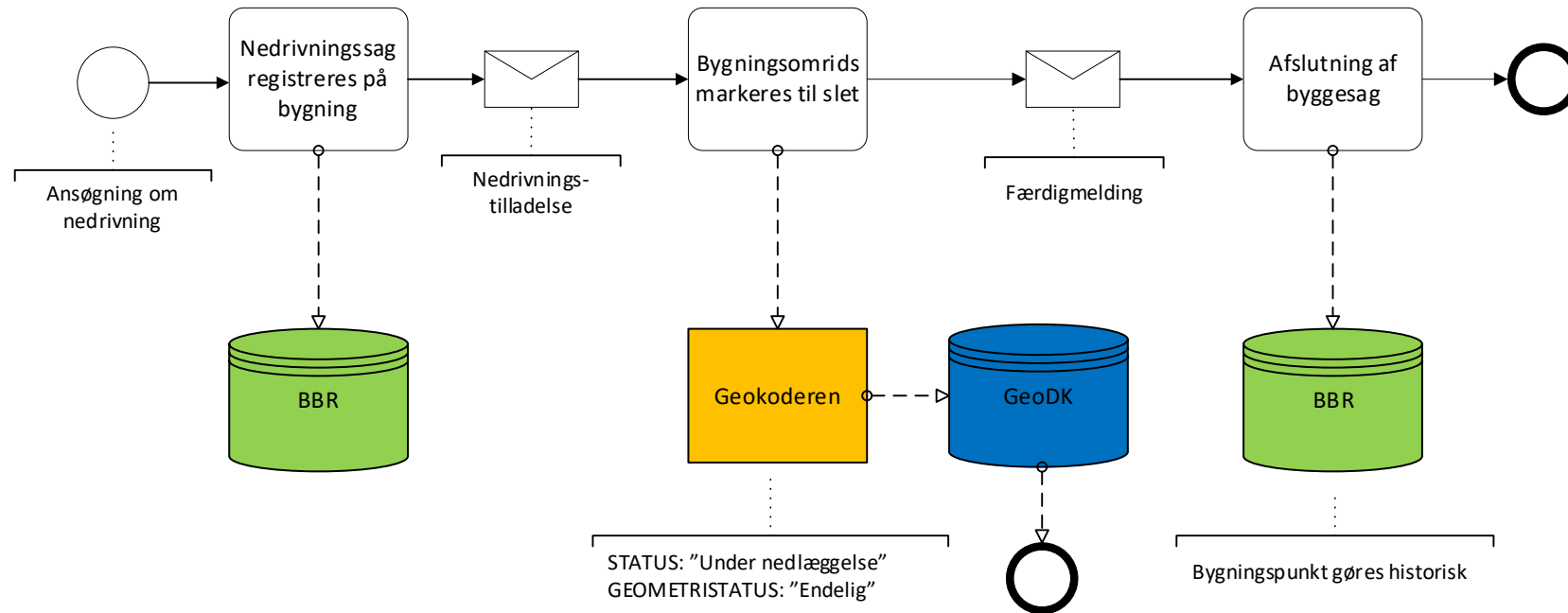

Nedrivning uden efterfølgende nybyggeri

Nedrivning af bygning (uden forbindelse med nybyggeri) – Metode ”Best practice – optimal”

1. Tilladelsen for nedrivning registreres i BBR.
2. Når nedrivning sker uden sammenhæng til nybyggeri, markeres bygningen til at skulle slettes i Geokoderen med knappen ”Marker til slet”, hvorved bygningen i GeoDK får STATUS ”Under nedlæggelse”.
3. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten slette objektet, hvis det ikke længere kan ses i luftfoto.
4. Kommunen bør selv trække kontrollister på nedrivningstilladelser, der ikke bliver færdigmeldt, med henblik på at registrering i BBR, Geokode- ren og i GeoDK konsekvensrettes.

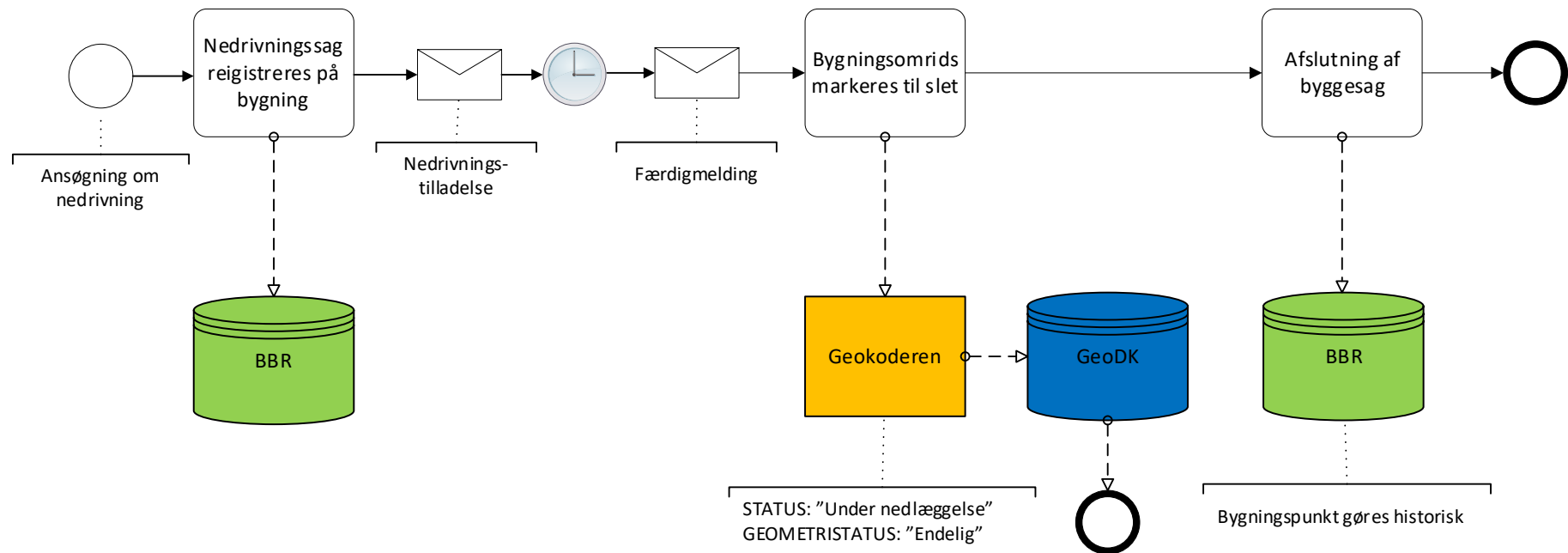
Nedrivning (uden nybyggeri) – Metode "Best practice - optimal"

Nedrivning af bygning (uden forbindelse med nybyggeri) – Metode ”Best practice – light”

1. Færdigmeldingen for nedrivning registreres i BBR.
2. Når nedrivning sker uden sammenhæng til nybyggeri, markeres bygningen til at skulle slettes i Geokoderen med knappen ”Marker til slet”, hvorved bygningen i GeoDK får STATUS ”Under nedlæggelse”.
3. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten slette objektet, hvis det ikke længere kan ses i luftfoto.

Nedrivning (uden nybyggeri) – Metode "Best practice - light"

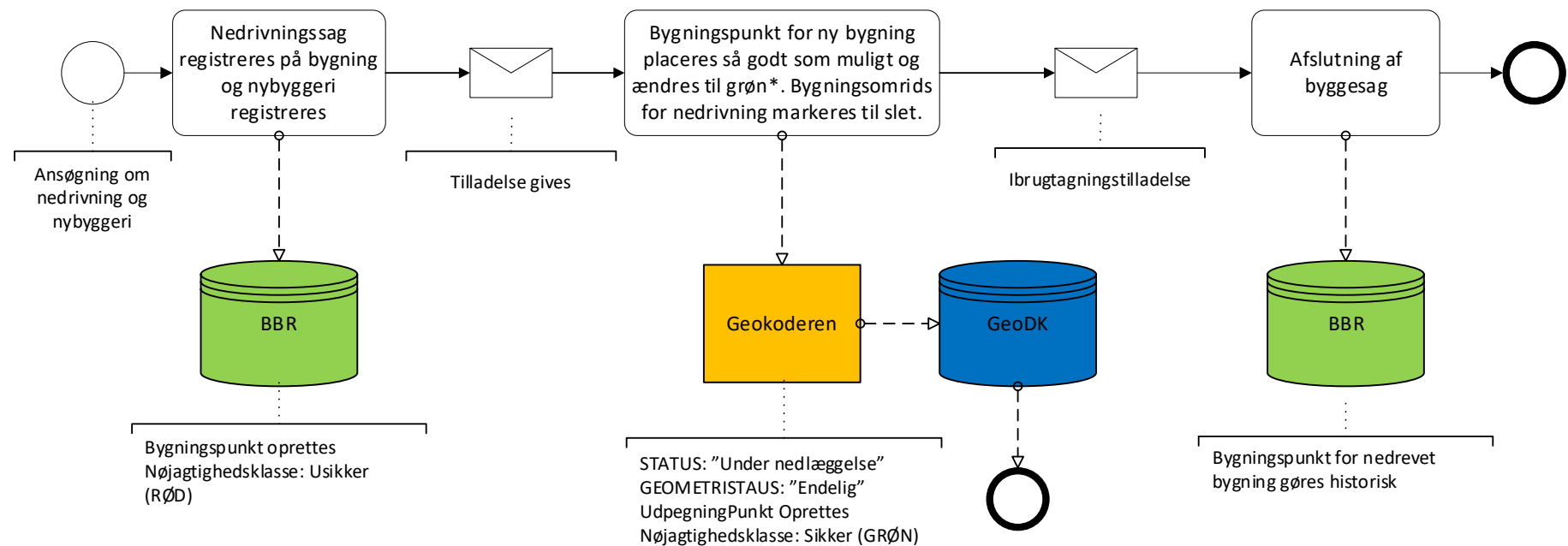
Nedrivning med efterfølgende nybyggeri

Nedrivning af bygning (i forbindelse med nybyggeri) – Metode ”Best practice – light”

[Metode ”Best practice – optimal” – findes ikke, da de ikke understøttes af systemerne]

1. Byggesagen vedr. nybyggeri registreres i BBR. Ved registrering af nybyggeriet oprettes automatisk et bygningspunkt med nøjagtighedsklassen Usikker (rød), som placeres midt på jordstykket, hvortil bygningen er knyttet i BBR.
2. Bygningspunkt for nybyggeri placeres så vidt muligt inden for afgrænsningen af den kommende nye bygning, men uden for bygningsomridset af den bygning, som skal nedrives. Nøjagtighedsklassen skal ændres til Sikker (grøn), hvorved Geokoderen opretter et UdpegningPunkt i GeoDK. BBRUID gemmes automatisk som supplerende information i UdpegningPunkt i GeoDK.
3. Ved byggetilladelse markeres bygningen, der skal rives ned, til at skulle slettes i Geokoderen med knappen ”Marker til slet”. Herved får bygningen tildelt STATUS ”Under nedlæggelse” i GeoDK.
4. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten slette objektet for den gamle bygning og tegne den nye, hvis det fremgår af luftfoto. Fremgår det ikke, vil udpegningerne ligge til det efterfølgende års ajourføring.
5. Kommunen bør selv trække kontrollister på nedrivningstilladelser, der ikke bliver færdigmeldt, med henblik på at registrering i BBR, Geokoderen og i GeoDK konsekvensrettes.

Nedrivning af bygning i forbindelse med nybyggeri – Metode "Best practice - light" [Metode "Best practice - optimal" findes ikke, da det ikke understøttes af systemerne]

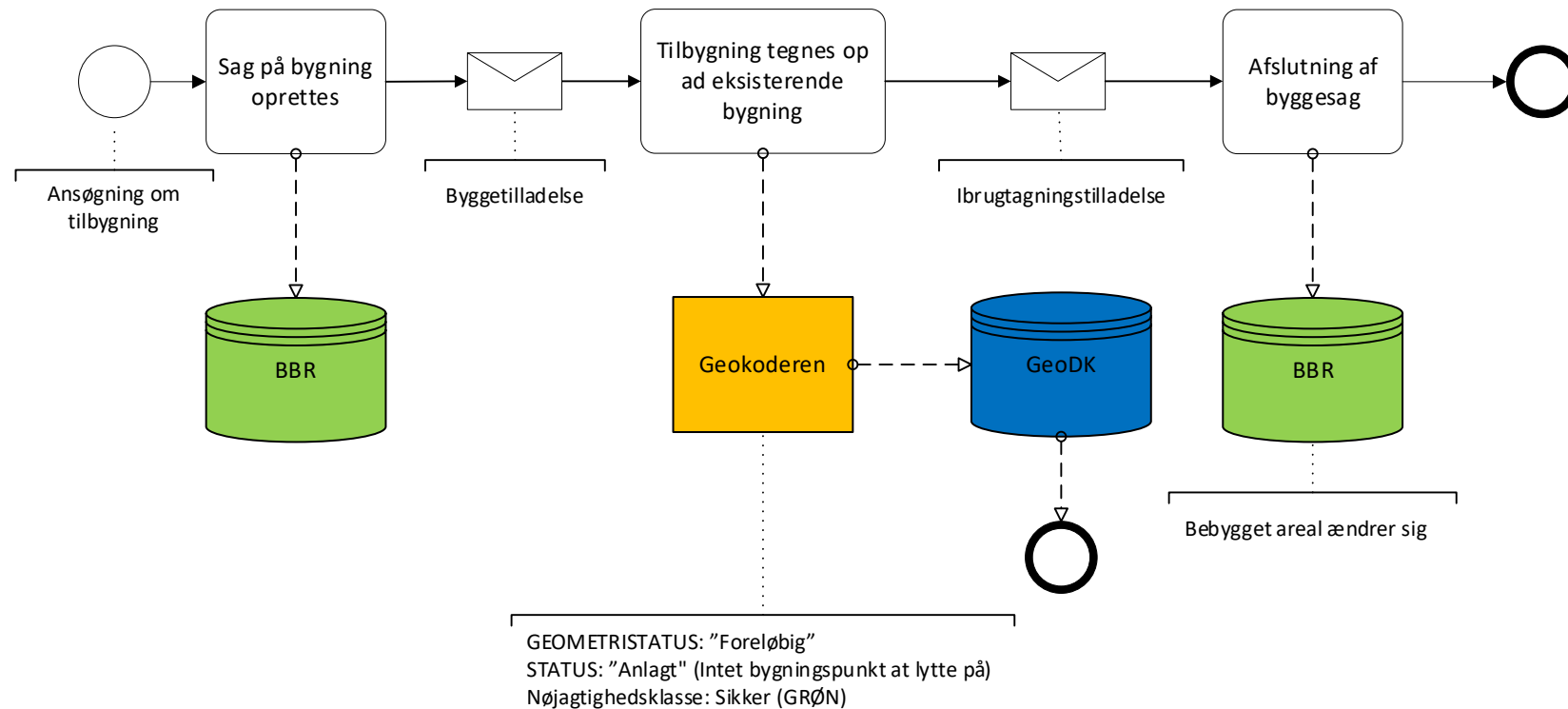
* Punkt for nybyggeri placeres så vidt muligt inden for afgrænsning af nybyggeri, men uden for bygningsomrids af nedrivningen. Placeres punktet for nybyggeri inden for bygningsomrids, der er markeret til slet, oprettes der ikke et UdpegningPunkt.

Ændring af bygning

Ændring af bygning (BBR-bygning ændrer areal) – Metode ”Best practice - optimal”

1. Byggetilladelse er givet og tilladelse til tilbygning registreres i BBR.
2. Bygningsomrids på tilbygningen tegnes i Geokoderen, så godt man kan. Tilbygning vil nu optræde i GeoDK med GEOMETRISTATUS ”Foreløbig” og STATUS ”Anlagt”. Det betyder, at bygningen automatisk sendes til fotogrammetrisk ajourføring næste gang.
3. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten rentegne hele bygningen (GEOMETRISTATUS ”Endelig”), sikre korrekt status ud fra luftfoto og bevare BBRUUID fra den eksisterende bygning.
4. Kommunen bør selv trække kontrollister på byggetilladelser, der ikke bliver igangsat, samt ibrugtagningstilladelser der aldrig bliver givet, med henblik på at registrering i BBR, Geokoderen og i GeoDK konsekvensrettes. Det er også muligt ved filtrering på status at fremsøge bygninger i GeoDanmark med status tidligere end ”Anlagt”.

Ændring af bygning (BBR-bygning ændrer areal) – Metode "Best practice - optimal"

Ændring af bygning (BBR-bygning ændrer areal) – Metode ”Best practice - light”

1. Byggetilladelse er givet og tilladelse til tilbygning registreres i BBR.
2. Ibrugtagningstilladelse er givet og bygningsomrids på tilbygningen tegnes i Geokoderen, så godt man kan. Tilbygning vil nu optræde i GeoDK med GEOMETRISTATUS ”Foreløbig” og STATUS ”anlagt”. Det betyder, at bygningen automatisk sendes til fotogrammetrisk ajourføring næste gang.
3. Ved den fotogrammetriske ajourføring vil producenten rentegne hele bygningen (GEOMETRISTATUS ”Endelig”), sikre korrekt status ud fra luftfoto og bevare BBRUID fra den eksisterende bygning.

Ændring af bygning (BBR-bygning ændrer areal) – Metode "Best practice - light"

